

СУЧАСНЕ ЗАСТОСУВАННЯ FSC СТАНДАРТУ КОНТРОЛЬОВАНОЇ ДЕРЕВИНИ В УКРАЇНІ

*М. Г. Голуб¹, експерт НТ,
Є. О. Кременецька², кандидат сільськогосподарських наук
(e.kremenetska@gmail.com)*

¹Товариство лісової сертифікації в Україні,

²Сумський національний аграрний університет

Головна мета добровільної лісової сертифікації за міжнародною схемою FSC® полягає у досягненні сталого ведення лісового господарства. Деякі положення стандарту FSC-STD-40-005 V3-1 «Вимоги до постачання FSC® контрольованої деревини» для умов України є навіть більш вимогливими, ніж у FSC національному стандарті системи ведення лісового господарства для України (FSC-STD-UKR-01-2019 V(01-00)) – в них передбачені регіональні особливості щодо збереження та підтримки особливих цінностей для збереження (ОЦЗ). FSC стандарт ланцюга постачання (FSC-STD-40-004 V3-0), утримувачами якого є деревопереробні FSC-сертифіковані організації, передбачає отримування деревини від лісогосподарських підприємств-утримувачів FSC сертифікату за національним стандартом FSC-STD-UKR-01-2019 V(01-00).

В той же час, в Україні функціонує ряд несертифікованих (за системою лісоуправління – системи ведення лісового господарства) лісогосподарських підприємств, які мають високий рівень відповідального ведення господарства – їхній рівень відповідальності інколи є вищим за рівень деяких FSC-сертифікованих лісгоспів. У таких випадках, Лісова опікунська рада пропонує деревопереробним FSC-сертифікованим організаціям здійснити процедуру щодо доказу відповідності системи лісоуправління несертифікованих лісогосподарських підприємств вимогам FSC-STD-40-005 V3-1. Деревопереробні FSC-сертифіковані організації (відповідно до вимог FSC-STD-40-004 V3-0) розробляють процедури («Система належної перевірки», СНП), які пов'язані із актуальною національною оцінкою ризиків для України (FSC-NRA-UA V1-1) та оцінює всі існуючі або вірогідні ризики за п'ятьма категоріями FSC контрольованої деревини з неприйнятних джерел.

З часу прийняття останньої версії FSC-STD-40-005 V3-1 відбувається стрімкий ріст кількості FSC-сертифікованих лісгоспів

різного підпорядкування. Водночас, деякі деревопереробні FSC-сертифіковані організації, які діють керуючись положеннями FSC-STD-40-004 V3-0 (із розширенням сфери дії з кодом Control Wood – “CW”), опинились в ситуації, коли у них залишилось один-два постачальника FSC контрольованої деревини та відмовилися від неї.

Прийняття урядом України певних законів та змін до законодавчих актів призвело до припинення експортної діяльності стосовно найбільш бюджетного і водночас масового сортименту – дров'яної деревини. Внаслідок цього, зменшилися обсяги заготівлі дров'яної деревини, скоротилася її реалізація на внутрішньому ринку.

Відбулося посилення вимоги щодо кваліфікації експертів та дотримання програми внутрішньої перевірки відповідності джерел постачання деревини (території постачання). Ускладнень також набула система взаємодії між органами сертифікації та власне деревопереробними FSC-сертифікованими організаціями.

Збільшення фінансових витрат задля дотримання вимог FSC стандарту контрольованої деревини призвело до відтоку значної кількості тих організацій, які раніше виявляли бажання розширити сферу дії свого FSC сертифікату стандарту ланцюга постачання та застосовувати FSC-STD-40-005 V3-1. Не зважаючи на існуючі несприятливі умови, FSC-STD-40-005 V3-1 є актуальним та необхідним, особливо для тих організацій, діяльність яких є пов'язаною із значною кількістю несертифікованих постачальників контрольованої деревини.

З огляду на сучасний фінансовий стан, не усі лісогосподарські підприємства спроможні оплатити процедуру сертифікації системи лісоуправління свого підприємства.

Попри те, справжньою життєвою необхідністю для них є можливість позиціонування своєї діяльності на екологічно-відповідальних світових ринках деревини. У випадку, якщо певне лісогосподарське підприємство України отримало схвальну оцінку під час проходження процедур, які передбачені СНП, тоді деревина, отримана з даного підприємства відповідає вимогам FSC стандарту контрольованої деревини та потрапляє на екологічно чутливі світові ринки деревини.

Переважає більшість несертифікованих лісогосподарських підприємств України, на яких впроваджено відповідальне ведення лісового господарства, використовують дану можливість у складних економічних умовах сьогодення. Таким чином, виконання вимог FSC стандарту контрольованої деревини є певним важелем для зростання рівня відповідальності ведення лісового господарства.